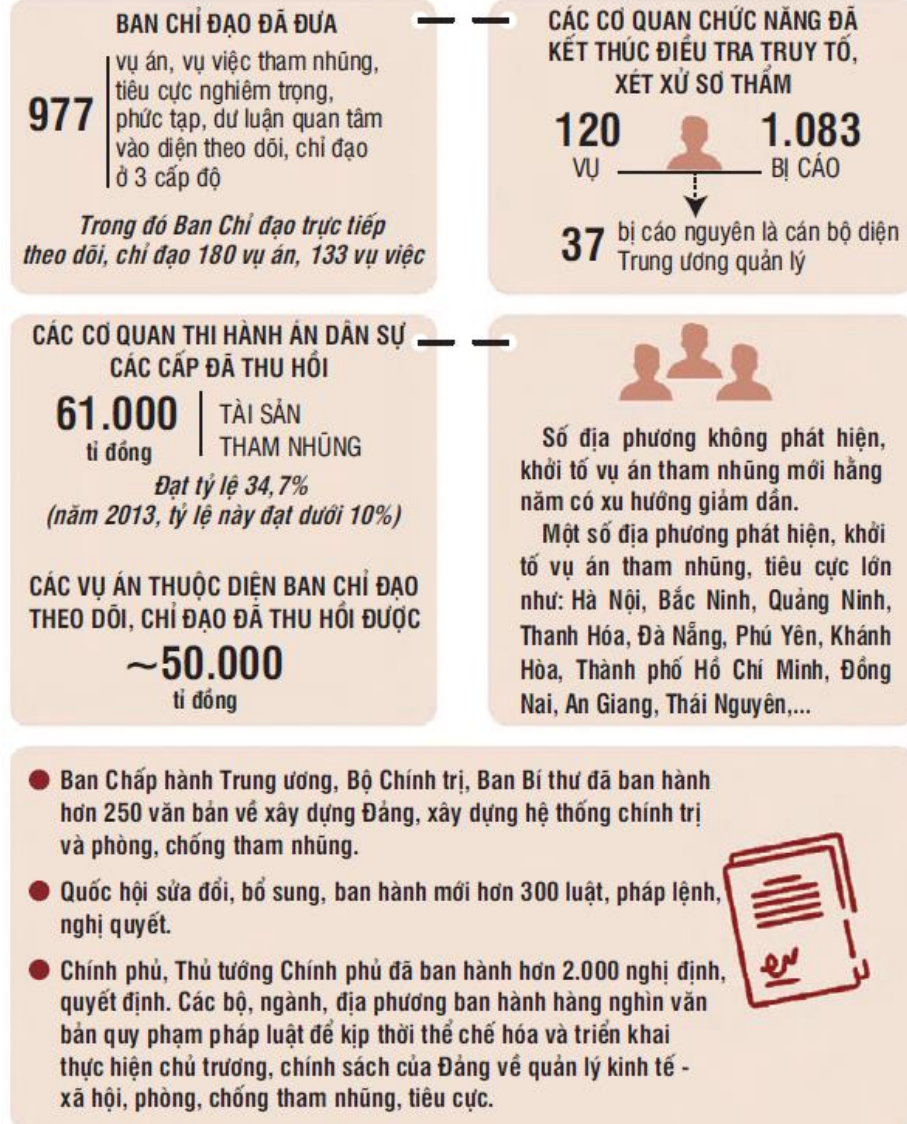
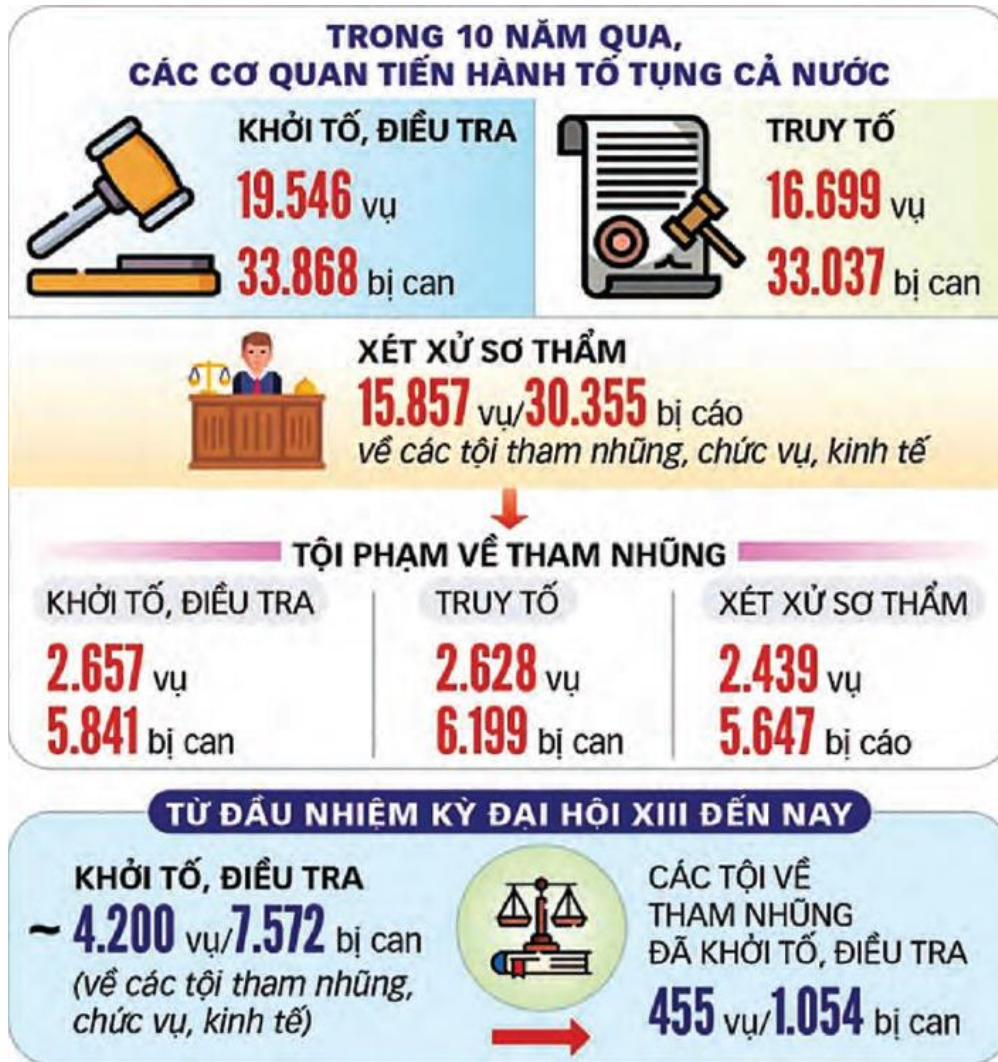

Tham nhũng từ góc nhìn quản lý công

#12

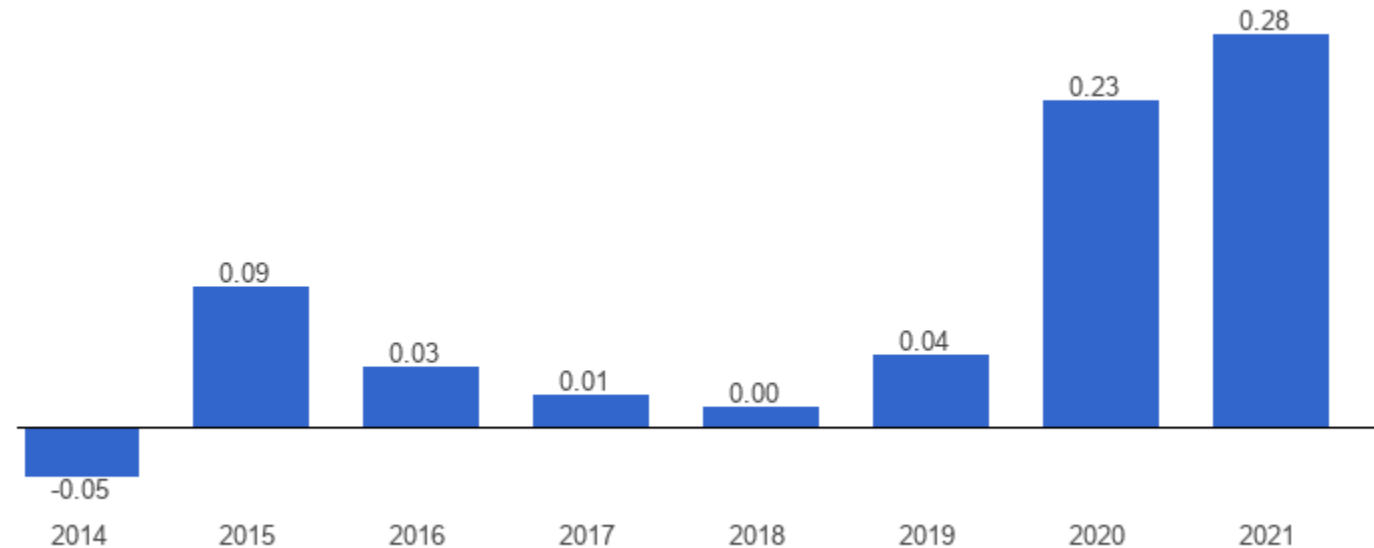
NGUYỄN QUÝ TÂM

- ✓ Thành tích chống tham nhũng của Việt Nam và trong mối tương quan với các nước
- ✓ Hiện tượng liên quan tới tham nhũng theo Fukuyama
- ✓ Nhìn từ mô hình quản lý công 3D
- ✓ Thảo luận

❖ Định nghĩa: Chỉ số này ghi nhận cảm nhận về chất lượng của dịch vụ công, chất lượng của dịch vụ dân sinh và mức độ độc lập trước áp lực chính trị, chất lượng của qui trình ban hành và thực thi chính sách, và sự khả tín trong cam kết của chính phủ đối với các chính sách đó. (Yếu: -2.5; Mạnh: 2.5)

❖ Vietnam: 2021

Xếp hạng của ITC

<https://www.transparency.org/en/cpi/2021/index/vnm>

ASIA PACIFIC

VIETNAM

Score

39/100 [What does the CPI score mean?](#)

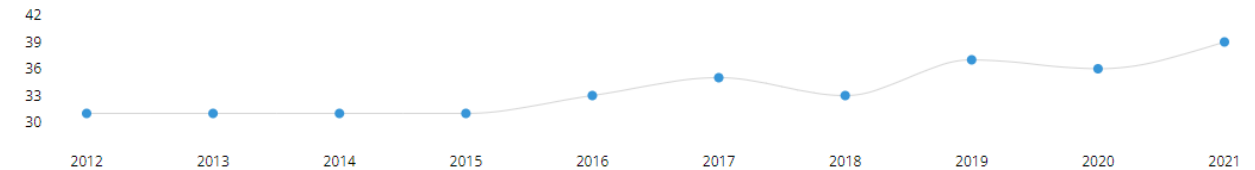
Rank

87/180

Score change

↑ +3 since 2020

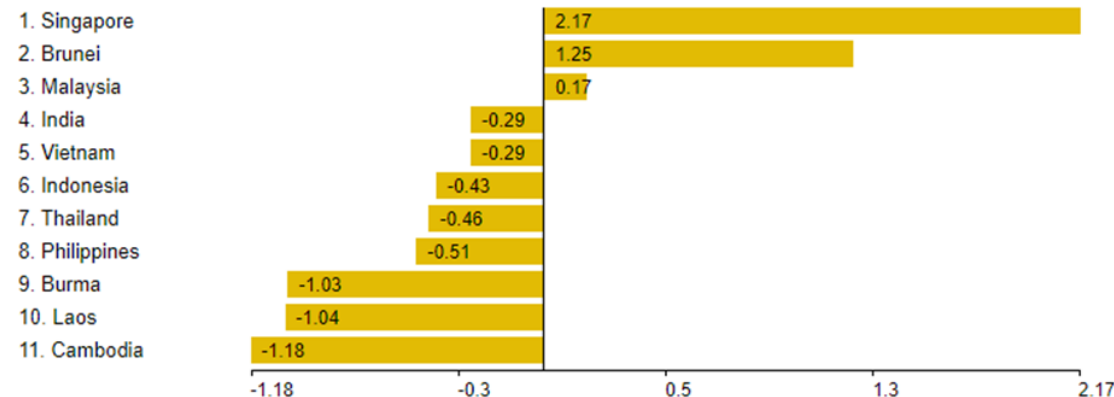
Score changes 2012 - 2021

Share how your country is doing

Definition: The index for Control of Corruption captures perceptions of the extent to which public power is exercised for private gain, including both petty and grand forms of corruption, as well as capture of the state by elites and private interests.

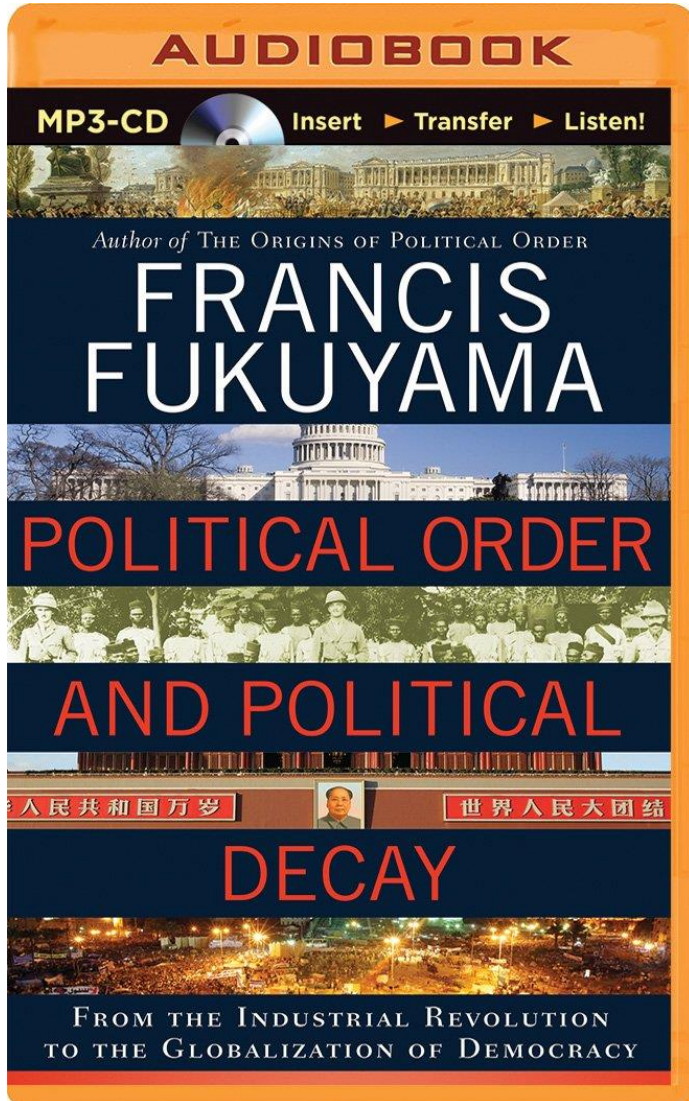

Chỉ số kiểm soát tham nhũng của WB (2021). (Min:-2.5, Max: 2.5)

- SEA: 5/11
- Asia: 23/48
- Thế giới: 98/192

https://www.theglobaleconomy.com/rankings/wb_corruption/South-East-Asia/

- **Hành vi** của người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn đó vì vụ lợi. (*Luật phòng chống tham nhũng 2018*)
- Giới hạn trong khu vực công

Tham nhũng: Lợi dụng chức vụ quyền hạn, hoặc nguồn lực **công** để thu lợi cá nhân; Chỉ xảy ra ở nhà nước hiện đại nơi tách bạch công tư.

Hai hiện tượng liên quan tới tham nhũng

- Tạo và tìm kiếm lợi tức (Rent)
- Nâng đỡ, gia đình trị (Nepotism/patronage)

- Xuất phát từ sự khan hiếm tự nhiên (economic rent):
 - Tài nguyên/nguồn lực:
 - Sản phẩm, hàng hóa
 - Đất đai, vốn
- Xuất phát từ sự khan hiếm nhân tạo: hoạt động điều tiết của nhà nước (regulatory rent) với nền kinh tế:
 - Đánh thuế, điều tiết, cấp phép, ban hành chính sách, giấy phép con
 - Năng lực cấp phát hoặc thu hồi quyền lực điều tiết

→ Mức độ tiêu tiết can thiệp vào nền kinh tế tương quan mạnh với nạn tham nhũng: rent-seeking

- Anh có dành thời gian cho gia đình hay không? Tốt. Vì anh sẽ không bao giờ là người đàn ông thực thụ khi bỏ bê gia đình.
–Don Corleone ([The Godfather](#))

	Quan hệ họ hàng thân quen (Kinship)	Vị tha hỗ tương hay ân huệ (Reciprocal altruism)	Bảo trợ chính trị (patronage/Clientelism)
Quan hệ	Huyết thống	Họ hàng, thân quen	Bảo trợ - thân chủ
Tổ chức	Gia đình trị (nepotism)	Nâng đỡ/bảo trợ (patronage)	Đảng phái
Qui mô	Thị tộc, bộ lạc	Bộ tộc, hoàng tộc	Lớn, ngoài giới tinh hoa

Nguyên lý tổ chức chính trị cơ bản

Thể chế: khống chế bản tính tự nhiên của con người

- Bộ máy quản lý nhà nước (Modern bureaucracy): được thể chế hóa
- Pháp quyền (rule of law), trên nền tảng quyền bẩm sinh của con người, là công cụ cơ bản để kiểm soát quyền lực

→ Khi thể chế chính thức yếu hoặc thiếu kiểm soát, con người sẽ quay lại bản năng tổ chức xã hội của mình: vì lợi ích bản thân và gia đình khi có thể.

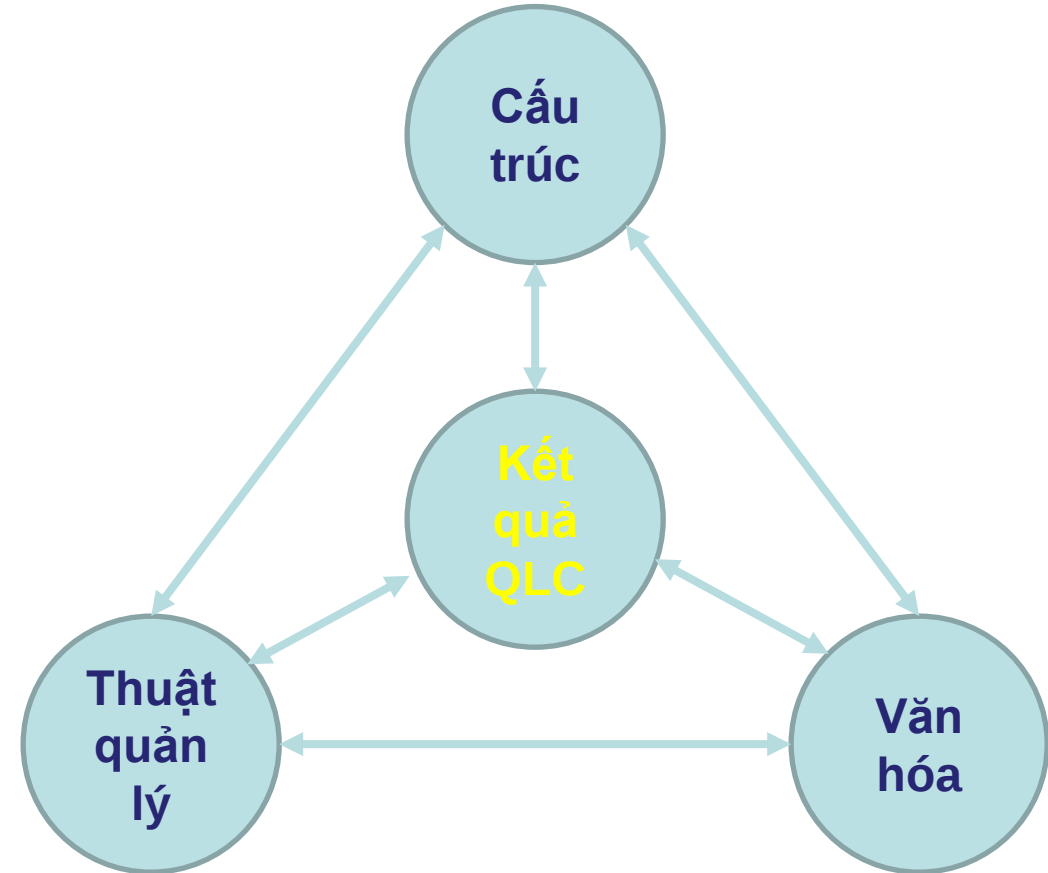

Ba bình diện phụ thuộc lẫn nhau:

- Cấu trúc: thể chế chính thức
- Văn hóa: thể chế phi chính thức
- Thuật quản lý: năng lực của nhà quản lý

Theo Fukuyama, đặc tính vị thân và gia đình (thể hiện qua hành vi nâng đỡ/bảo trợ) là hardwire, thuộc về bản chất của con người, nó chính là một dạng giá trị được thể chế hóa phi chính thức.

Vì lẽ đó khi cấu trúc qui trình tổ chức trao cho công chức giao thẩm quyền để can thiệp hay điều tiết nền kinh tế và đời sống xã hội, thì rent seeking hay cơ hội tìm kiếm lợi tức sẽ xuất hiện.

1. Bạn có đồng ý với cách đặt vấn đề như trên? Tại sao
2. Việc chống tham nhũng nên tập trung vào bình diện nào, tại sao?
3. Sử dụng các vụ án tham nhũng ở Việt Nam để minh họa và gợi ý biện pháp phòng chống hiệu quả cho mỗi bình diện.

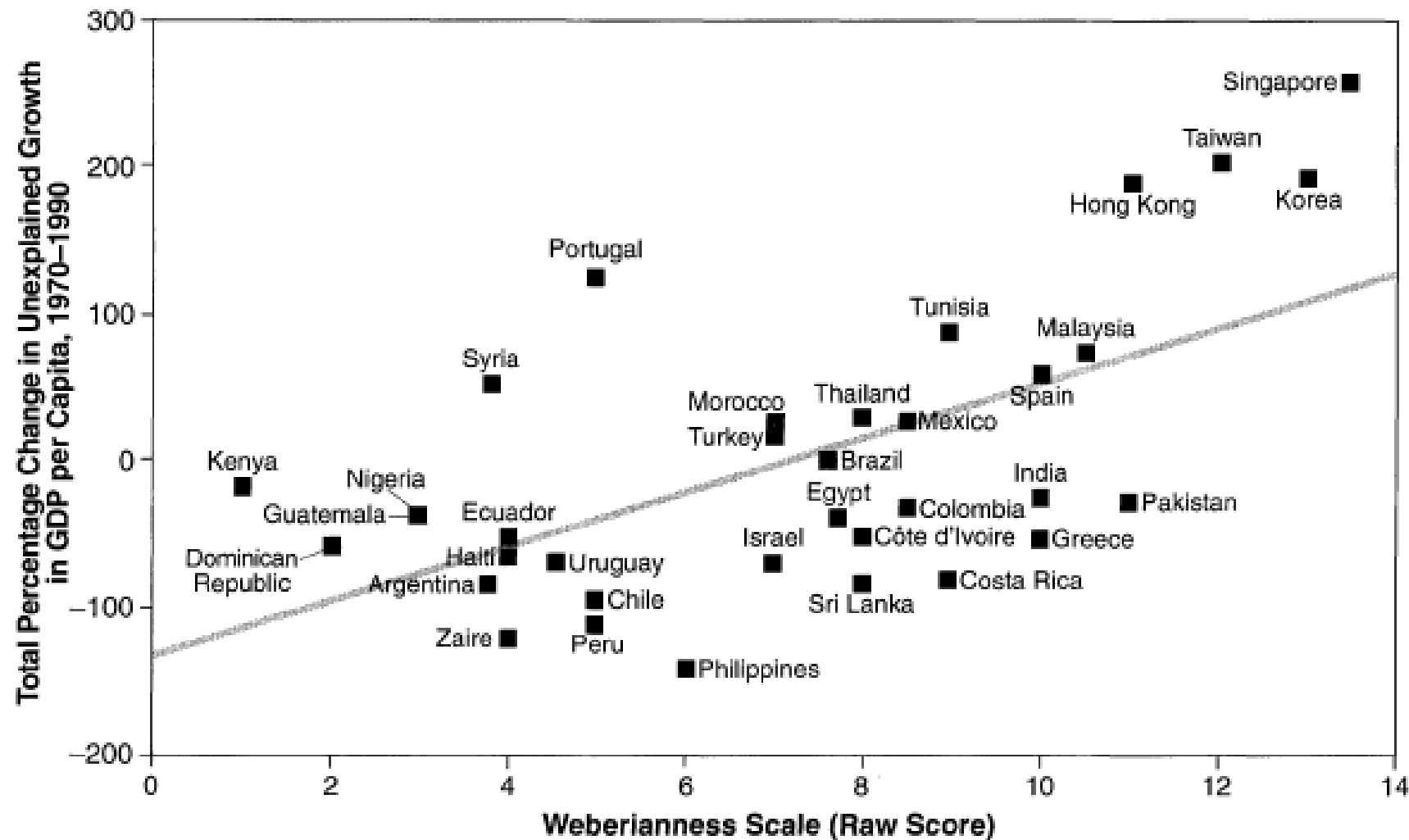

Figure 1. Scattergram Showing Relationship between Weberianness Scale Score and Unexplained Growth in GDP per Capita, 1970 to 1990

❖ U4 experts answer (2012): Luật chống tham nhũng của Việt Nam

- Luật có phạm vi bao trùm nhiều lĩnh vực nhất châu Á (Embassy of Finland and CECODES (2008),
- Khung pháp lý: Mạnh (Global Integrity Report, 2009); thuộc loại tốt nhất châu Á (US Department of State's Investment Climate Statement, 2011)

❖ Quah (2018): Bài học từ ACA thành công

- Ý chí chính trị
- Xử lý nguyên nhân: thông qua cải cách, hạn chế cơ hội tham nhũng
- ACA loại A: chỉ phụ trách tham nhũng
- Cơ quan độc lập, chí công vô tư không bị ràng buộc chính trị: canh giữ/công cụ tấn công/cọp giấy

❖ Nguồn gốc gây ra tham nhũng: (Wei, 1998)

- Vai trò của nhà nước trong nền kinh tế: cơ hội từ thể chế (hay lợi tức điều tiết)
 - Quyền quyết định đối với hoạt động kinh doanh hay cuộc sống của người dân
 - Quá nhiều qui định, phức tạp, khó hiểu/tuân thủ: Chỉ số tham nhũng tương quan mạnh với chỉ số can thiệp điều tiết của chính phủ
 - Chính sách công nghiệp: càng tích cực, tham nhũng càng cao
- Tuyển dụng và thăng tiến: Rauch and Evan về đặc trưng Weber và tăng trưởng
- Lương thưởng: Một trong nhiều yếu tố góp phần chống tham nhũng thành công
 - Van Rijckeghem and Weder (1997): tăng lương đủ để loại bỏ tham nhũng (lấy Singapore làm chuẩn) có thể đòi hỏi biên độ lên tới 500-900%
 - Với các nước đang phát triển có thể chế yếu, ít nguồn lực, sự can thiệp chỉ hiệu quả khi đi kèm với những biện pháp khác.